

Nota edytorska

Dokumenty zamieszczono w tomie w układzie chronologiczno-tematycznym. Najstarsze zapisy pochodzą z 1939, ostatnie zaś z 1942 r. Edycję każdego dokumentu otwiera nagłówek, w którym podano: datę i miejsce powstania, autora (imię i nazwisko, inicjały albo pseudonim, nazwę urzędu, instytucji, organizacji społecznej) oraz tytuł dokumentu (również w języku oryginału) wraz z określeniem jego typu (relacja, dziennik, list, telegram, sprawozdanie, obwieszczenie itd.). Nagłówek kończy krótki regest.

Pod tekstem znajduje się stopka, w której zawarto następujące informacje: nazwisko autora przekładu (w przypadku tłumaczeń), sygnaturę dokumentu nową i dawną, opis techniczny dokumentu oraz wskazanie podstawy wydania (o ile w jednostce archiwalnej jest więcej niż jeden egzemplarz danego dokumentu) wraz z liczbą stron. Opis techniczny zawiera określenie, czy dokument jest oryginałem (autografem), czy odpisem sporządzonym przez kogoś ze współpracowników „Oneg Szabat”, informację o liczbie odpisów, formie (rękopis, maszynopis czy druk), inicjał kopisty i narzędzie pisarskie (w przypadku rękopisu), język dokumentu, wymiary, liczbę kart i stron całości jednostki archiwalnej, dane o dopiskach i ubytkach tekstowych oraz załączonych powojennych notatkach Hersza Wassera. Opisy techniczne dokumentów są przeważnie skopiowane z inwentarza ARG, czasami skorygowane lub uzupełnione.

Podstawą edycji dokumentu jest oryginał zachowany w zbiorze ARG. Jeśli dane świadectwo jest w kilku egzemplarzach, podstawą wydania jest egzemplarz najbardziej czytelny. W przypadku dwu- lub trójjęzycznych obwieszczeń jako podstawę przyjmowano wersję polską.

Stan techniczny zamieszczonych w tomie dokumentów jest zły. Były pewne trudności przy ich odczytywaniu ze względu na wyblakły atrament. W niektórych arkuszach występują większe lub mniejsze ubytki, które zaznaczono w tekście edycji w następujący sposób:

^a[...] ^a ubytek tekstu – brak jednego wyrazu

^{aa}[...] ^{aa} ubytek tekstu – brak dwóch i więcej wyrazów

^b[...] ^b fragment nieczytelny – jeden wyraz

^{bb}[...] ^{bb} fragment nieczytelny – dwa wyrazy i więcej.

Uwagi i notatki autorów relacji lub osób je opracowujących znajdujące się na marginesach lub między wersami tekstów zostały zaznaczone literami ^{c-c}. Słowa i wyrażenia zapisane w innym niż całe świadectwo alfabecie zaznaczono literami ^{d-d}. Ponad połowa publikowanych w tym tomie dokumentów i relacji została spisana w języku żydowskim, reszta zapisów sporządzona została po niemiecku i po polsku. W edycji podano wyłącznie tekst przekładu na język polski – oryginał oraz wszelkie warianty (egzemplarze, odpisy) danego dokumentu są załączone w formie elektronicznej.

W przekładach z języka żydowskiego wszystkie terminy hebrajskie związane z religią i kulturą żydowską podano według pisowni proponowanej przez autorów *Polskiego słownika judaistycznego*⁵⁵, czyli w wymowie sefardyjskiej (współczesnej), która jest na ogół stosowana w opracowaniach poświęconych historii i kulturze Żydów polskich⁵⁶. Wszelkie podkreślenia i pogrubienia w tekście pochodzą od autorów. Uwspółcześniono ortografię i interpunkcję. Wyjaśnienia terminów często powtarzających się w tekście umieszczono w słowniku na końcu tomu. Tom zaopatrzone w indeksy osób i miejscowości oraz w bibliografię opracowań wykorzystanych przy opracowywaniu dokumentów.

* * *

Pragnę serdecznie podziękować za cenne uwagi i pomoc: Eleonorze Bergman, Barbarze Engelking, Tadeuszowi Epszteinowi, Małgorzacie Kordowicz, Arturowi Kuciowi, Adamowi Sitarkowi, Michałowi Trębaczowi, Ewie Wiatr i Wojciechowi Żródlakowi.

Monika Polit

⁵⁵ *Polski słownik judaistyczny. Dzieje, kultura, religia, ludzie*, t. 1–2, red. Z. Borzymińska, R. Żebrowski, Warszawa 2003.

⁵⁶ Dostosowałam się do zasady przyjętej w tej publikacji, choć jestem przeciwna stosowaniu tej pisowni, gdyż jest ona zbyt odległa od autentycznego języka używanego przez Żydów aszkenazyjskich – twórców kultury i cywilizacji języka jidysz powstałych na terenie Polski.